

Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2019 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

з історії України

для вступу на СВО магістр

за спеціальністю 014 Середня освіта(Історія)/032 Історія та археологія

Дата проведення фахового випробування _____ 2019 р.

Голова фахової атестаційної комісії

проф. Мельничук О.А.

Вінниця - 2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Україна переживає період національного, духовного, культурного, економічного відродження в умовах існування незалежної, демократичної держави. Це знаходить свій вплив у прагненні мільйонів людей до пізнання власної історії, яка була в умовах диктатури КПРС викривлена, деформована, знищена морально і фізично. Багато науковців, особливо старшого покоління, досліджували історію України з точки зору хибних стереотипів, деякі з них і сьогодні протестують проти «очорнення славного минулого» і продовжують демонструвати відданість минулим «принципам».

Настав час по-новому підійти до вивчення історії України, розібратися в архівних джерелах, методах дослідження, заново осмислити історію українського народу, показати велику, правдиву і трагічну його історію, на основі цього формувати у народу глибокий патріотизм, повернути втрачену національну самосвідомість.

Курс історії України ставить головним завданням висвітлити головні напрями розвитку України в цілому і найбільш важливі процеси і явища основних періодів її історії.

В процесі висвітлення історії України необхідно довести коротку історіографію важливих вузлових проблем, приділяючи увагу працям В.Б.Антоновича, М.С.Грушевського, М.І.Костомарова, Д.І.Яворницького та іншим класикам української історіографії, праці яких були в недавньому минулому заборонені.

Особливу увагу в наш час набуває вивчення питань сучасного етапу історичного розвитку України, яка розбудовує свою національну державність, будує суверенну, демократичну Україну, яка має зайняти чільне місце в сузір'ї цивілізованих держав світу.

В результаті вивчення історії України абітурієнти повинні **знати:**

- Роль і місце України у світовій історії;
- Основні тенденції розвитку українського народу на різних етапах історичного розвитку;
- Теоретичні основи курсу;
- Понятійний апарат, основні категорії та терміни, які застосовуються в курсі історії України;
- Сучасне становище України;
- Сучасний стан вивчення даного курсу, основні джерела та наукові публікації з історії України.

Абітурієнт-історик повинен **вміти:**

- Ефективно використовувати знання з історії України, набуті в університеті, в практичній діяльності вчителя історії;
- Творчо використовувати теоретичні знання з історії при оцінці сучасних процесів, які відбуваються в Україні;
- Співставляти різні точки зору на минулу і сучасну історію України, обґрунтувати свою думку, брати участь в конференціях, дискусіях, «круглих столах» з проблем українознавства;
- Формувати в учнів повагу до українського народу, його історії і культури;
- Виховувати в учнів, крім особистісних рис громадянина України, загальнолюдські духовні цінності орієнтації, сприйняття ідей гуманізму та особистісного усвідомлення досвіду історії українським народом;
- Пов'язувати історію України з історією інших народів, всесвітньою історією;
- Підбирати і систематизувати дидактичні і методичні матеріали з історії України.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

ВСТУП.

Предмет і завдання курсу історії України. Суспільно-економічні формації.

Характеристика основних періодів історії України. Основні джерела з історії України. Коротка характеристика історії історичної науки на Україні.

Розділ I

ТЕМА 1. НАЙДАВНІША ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Первіснообщинний лад на території України. Кочові народи: киммерійці, скіфи, сармати. Рабовласницькі міста-держави Північного Причорномор'я.

Стародавні слов'яни. Слов'яни в період великого переселення народів. Анти. Боротьба з готами, гуннами, варварами. Війни слов'ян з Візантією та їх наслідки.

Передумови виникнення держави в східних слов'ян. Заснування Києва. Походження терміну "Русь". Утворення давньоруської ранньофеодальної держави з центром у Києві.

ТЕМА 2. КИЇВСЬКА РУСЬ.

Розвиток давньоруської феодальної держави в дохристиянський період. Русь за Аскольда, Діра, Ігоря, Ольги, Святослава.

Русь і нормани.

Володимир Великий і прийняття християнства.

Київська Русь в X – першій третині XII ст. Соціально-економічний розвиток, законодавча діяльність, народні повстання, "Руська правда".

Зовнішня політика Київської Русі. Видатні історичні діячі: Володимир Великий і Ярослав Мудрий.

Культура Київської Русі.

Значення давньоруської держави – Київської Русі. Державність і культура Київської Русі: проблеми, дискусії, сучасні оцінки.

Розділ II

ТЕМА 3. ФЕОДАЛЬНА РОЗДРОБЛЕНІСТЬ КИЇВСЬКОЇ РУСІ. XII-XIV ст.

Причини роздробленості Русі. Південно-Західна Русь в XII-XIV ст. Київське, Чернігово-Сіверське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства.

Соціально-економічний і політичний розвиток Галицько-Волинського князівства в першій половині XIII ст. Роман Мстиславович і Данило Галицький.

Русь і татаро-монголи. Південнозахідні руські землі під ігом Золотої Орди. Галицько-Волинська держава в другій половині XIII – першій половині XIV ст. Галицько-Волинське князівство як одна з форм української національної державності. Культура Русі періоду феодальної роздробленості.

ТЕМА 4. ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКИЙ ПЕРІОД В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. ДРУГА ПОЛОВИНА XIV – ПЕРША ПОЛОВИНА XVI ст. ФОРМУВАННЯ ФЕОДАЛЬНО-КРІПОСНИЦЬКИХ ВІДНОСИН.

Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Литви й Польщі. Формування й подальша консолідація українського етносу.

Перехід до панщинно-фільваркового господарства. Обезземелення й закріпачення селян. Розвиток ремесла, промислів, торгівлі. Міста. Юридичне оформлення кріпосного права. Литовські статuti.

Класова боротьба в українських містах. Селянські повстання під проводом Мухи.

Велике князівство Литовське як форма поліетнічної держави литовців, українців, білорусів. Включення Буковини до складу Молдавського князівства, Закарпаття під владу Угорщини. крИм і Північне Причорномор'я. Руйнівні наслідки для України нападів турецьких і татарських орд.

ТЕМА 5. ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст.

Люблінська унія 1569 р. і зміна політичного становища України. Зростання великого феодального землеволодіння. Посилення національно-релігійного гніту. Берестейська церковна унія. Боротьба українського народу проти католицької експансії.

Виникнення українського козацтва. Запорізька Січ. Дмитро Байда Вишневецький. Проблеми козацтва в історичній науці. Боротьба козацтва проти турецько-татарської агресії. Гетьман П.Сагайдачний.

Селянсько-козацькі повстання на Україні кінця ХУІ – першої третини ХУІІІ ст. К.Косинський, С.Наливайко, М.Жмайло, Т.Федорович, І.Сілима, П.Павлюк, Я.Острянин.

Антифеодальний рух на західноукраїнських землях. Опришки.

Утворення української народності.

Культура України в ХУІ – першій половині ХУІІІ ст. Розвиток української мови. Усна народна творчість. Шкільництво. Книгодрукування. Початок вищої школи. Мистецтво. Видатні діячі української культури: Іван Вишенський, Петро Могила, Е.Плетенецький, І.Борецький, П.Беринда, С.Косов.

ТЕМА 6. ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ 1648-1654 рр. ІІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ.

Причини, характер, рушійні сили і початок визвольної війни.

Богдан Хмельницький. Воєнні дії 1648-1649 рр. М.Кривоніс, Д.Нечай. Зборівський мир. Битва під Берестечком. Білоцерківський договір.

Міжнародні відносини гетьманського уряду. Визвольний рух народних мас у Галичині.

Ліквідація польсько-шляхетського режим і становлення національної державності на Україні. Воєнні дії 1652-1654 рр. І.Богун. М.Небаба.

Переговори з Росією про приєднання України до Росії. Рішення Земського собору 1 жовтня 1653 р. Посольство В.Бутурліна. Переяславська Рада. Березневі статті 1654 р.

ТЕМА 7. УКРАЇНА В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХУІІІ СТ.

Соціально-політичні наслідки визвольної війни 1648-1654 рр. Боротьба українського народу за національну державність і політичну єдність після смерті Б.Хмельницького. Ю.Хмельницький та І.Виговський, І.Брюховецький, П.Тетеря. гадяцькі угоди. Україна в політичних планах Росії, Польщі, Туреччини. Андрусівське перемир'я і Вічний мир Росії з Польщею. П.Дорошенко. обмеження автономії України у складі Росії. Д.Многогрішний, І.Самойлович.

Підпорядкування Київської православної митрополії Московського патріархату.

Польський наступ на права козацтва на Правобережжі України. Сеймова ухвала 1699 р. про скасування козацтва.

Антифеодальна боротьба народних мас. Боротьба проти агресії Туреччини та Криму. Участь українського козацтва в кримських і азовських походах.

Культура України в другій половині ХУІІІ ст. Освіта і наука. Друкарство. Київська колегія. Львівський університет. Суспільно-політична думка. Традиційна побутова культура українців.

ТЕМА 8. УКРАЇНА У ХУІІІІ СТ.

Соціально-економічний розвиток та політичне становище України у складі Росії в першій половині ХУІІІІ ст. Гетьман І.Мазепа. Полтавська битва. Конституція П.Орлика. Петро І і Україна. Посилення визиску селян. Обмеження автономії України. Гетьмани І.Скоропадський, П.Полуботок, Д.Апостол.

Правобережжя і західноукраїнські землі під іноземним гнітом.

Народні рухи на Україні. Семен Палій. Олекса Довбуш. Гайдамацькі повстання 1734 і 1750 рр.

Соціально-економічне становище України в другій половині ХУІІІІІ ст. Поширення кріпосного права. Зародження капіталістичного укладу. Селянські повстання на Лівобережжі і Слобожанщині.

Соціальний і національний рух на Правобережжі та Західноукраїнських землях. Боротьба народних мас. Коліївщина. І.Гонта.

Заселення Північного Причорномор'я і Приазов'я. Посилення антиукраїнської політики царизму. Ліквідація гетьманщини і Запорізької Січі. Кошовий отаман П.Калнишевський. Чорноморське козацтво. Поділи Польщі і нове розмежування України між Росією і Австрією.

Культура України у ХУІІІ ст. Козацько-старшинські літописи. Київська академія. Колегіуми. Ф.Прокопович, Г.Кониський, Г.Сковорода. Історичні твори, музика, література, архітектура, мистецтво.

Розділ ІІІ

ТЕМА 9. УКРАЇНА В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ. РОЗКЛАД ФЕОДАЛІЗМУ І ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛІСТИЧНОГО УКЛАДУ.

Політичне становище українських земель, адміністративне ділення. Поширення кріпосного права на південну Україну.

Вітчизняна війна 1812 р. і Україна. Миколаївська реакція та посилення гніту царизму на Україну.

Криза феодально-кріпосницької системи та формування капіталістичного укладу у промисловості і сільському господарстві.

Розвиток торгівлі. Міста. Формування пролетаріату і буржуазії.

Селянські виступи на Правобережжі. Устим Кармелюк.

Декабристи та їх діяльність на Україні. Польське повстання 1830-1831 рр. і Україна.

Суспільно-політичний рух. Т.Г.Шевченко. Кирило-Мефодіївське товариство.

Революція 1848-1849 рр. в Європі та її відгомін на суспільно-політичний рух у Галичині. "Руська трійця". Головна Руська Рада. Селянські рухи у Галичині і на Буковині. Лук'ян Кобилиця.

Скасування кріпосного права на західноукраїнських землях.

Культура України в першій половині ХІХ ст. Наука. Освіта. Університети. Друкарство. Театр. Музика, скульптура, живопис. Т.Г.Шевченко, І.П.Котляревський, Г.Квітка-Основ'яненко, П.Гулак-Артемівський, Є.Гребінка. Боротьба представників прогресивної культури проти реакційної ідеології, русифікації, національного і культурного пригнічення українського народу.

ТЕМА 10. УКРАЇНА У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ. РОЗВИТОК КАПІТАЛІЗМУ.

Реформи 60-70-х рр. та їх значення для соціально-економічного розвитку України. Розвиток капіталізму. Зміни в класовій структурі населення.

Суспільно-політичне життя. Революційно-демократичний рух. Громади. Ліберально-буржуазний рух. М.П.Драгоманов. виникнення і розвиток національного руху.

Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорщини. Адміністративний устрій Східної Галичини, Північної Буковини, Закарпатської України. Промисловий розвиток. Аграрні відносини. Проникнення іноземного капіталу. Політичний і національний гніт. Трудова еміграція. Народовська і москвофільська течії в суспільно-політичному і культурному житті. О.Терлецький, І.Франко, М.Павлик. Виникнення і діяльність Наукового товариства ім.Т.Шевченка. М.Грушевський.

Розвиток промисловості на півдні України. Революційна боротьба робітничого класу в 60-90-х рр. Перші робітничі організації. Селянські виступи. Поширення марксизму на Україні. Початок пролетарського руху.

Розділ ІV

ТЕМА 11. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Україна як національна окраїна імперії в період монополістичного капіталізму. Особливості економічного розвитку. Активне проникнення іноземного капіталу.

Виникнення українських національно-демократичних і соціалістичних партій. Національно-культурне відродження і боротьба за національне визволення українського народу.

Революція 1905-1907 рр. і Україна. Активізація національного руху. Діяльність українських буржуазно-демократичних партій. Піднесення національно-культурного життя. "Просвіти", преса, видавнича справа.

Політична реакція в країні і посилення національного гноблення (1907-1914 рр.). заборона святкування 100-ліття від дня народження Т.Шевченка. Переслідування української мови, культури.

Столипінська реформа на Україні. Переселення селян до Сибіру, на Далекий Схід, Поволжжя.

Економічний і соціально-політичний розвиток України в 1910-1914 рр. Розгортання національного руху.

Економічний і соціальний розвиток Західноукраїнських земель. Міжнаціональні відносини. Діяльність українських і польських політичних партій, їх цілі і програми. Боротьба за загальне виборче право до австрійського парламенту, галицького і буковинського сеймів. М.Січинський. Дрогобицький розстріл виборців. "Січовий рух".

Україна в роки I-ої світової війни. Плани іноземних імперіалістів і Україна. Основні воєнні дії в 1914-1917 рр. на Південно-Західному фронті. Імперіалістична політика царизму на західноукраїнських землях.

Господарська розруха на Україні та революційна боротьба трудящих мас.

ТЕМА 12. РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В ДОБУ КАПІТАЛІЗМУ

Матеріальна і духовна культура українського народу, її особливості. Усна народна творчість. Освіта. Наука. Університети. Історіографія. Мовознавство. Філософія. Етнографія. Наукове товариство ім.Т.Г.Шевченка. М.І.Костомаров, О.М.Лазаревський, О.Я.Єфименко, В.Б.Антонович, М.С.Грушевський, Д.І.Багалій, О.М.Огоновський, В.М.Гнатюк, А.Ю.Кримський, В.І.Вернадський. Здобутки української літератури.

Революційно-демократичний напрям в українській літературі: І.Я.Франко, М.І.Павлик, М.М.Коцюбинський, Л.Українка.

Драматургія і театр. Музика. Архітектура. Мистецтво.

ТЕМА 13. УКРАЇНА В РОКИ СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (1917-1922 рр.).

Лютнева революція. Виникнення і конституювання Української Центральної Ради. Її політика. М.С.Грушевський.

Більшовицький Жовтневий переворот й загострення класової боротьби на Україні.

Проголошення УНР: боротьба за автономію і державний суверенітет.

Війна Радянської Росії проти УНР. Встановлення влади Рад на Україні.

Україна під німецько-австрійською окупацією. Гетьманська українська держава. Українська Директорія: внутрішня політика, зовнішньополітична діяльність. В.Винниченко, С.Петлюра.

Виникнення ЗУНР. Злука ЗУНР і УНР як акт подальшої фундації української незалежної держави. Окупація західноукраїнських земель іноземними державами. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Західноукраїнське питання на міжнародній арені.

Утворення Української радянської республіки. Боротьба з білогвардійцями та інтервентами. Повстанський рух. Договори з радянськими республіками: неоднозначність їх оцінок. Соціально-економічний розвиток України у період війни і на початку непу. Ризький мир і українське питання. Кінець громадянської війни.

Україна на міжнародній арені, як суб'єкт міжнародного права. Вступ України до складу Союзу РСР: дискусії навколо питання, неоднозначність оцінок.

Розділ V

ТЕМА 14. УКРАЇНА В СЛАДІ СОЮЗУ РСР.

Політичне, ідейне і культурне життя. Нові галузі промисловості, зміни у сільському господарстві. Соціальний розвиток. Промисловий розвиток республіки. Основні завдання індустриального розвитку. Диктат і військово-командні методи у плануванні промисловості, ігнорування розвитку інших галузей. Складні умови життя і праці робітників. Відсутність економічних важелів у праці, падіння її якості. Бурхливе зростання несільськогосподарської

частини населення. Соціальні проблеми міст і селищ. Чисельність і структура робітничого класу. Промислове обличчя України перед Великою Вітчизняною війною.

Запровадження колгоспного ладу на Україні. Українське село в кінці 20-х рр. антинародний курс більшовицької партії на суцільну колективізацію і відсутність умов для її проведення. Примусові методи управління. Репресії на селі. Командні методи управління. Негативні наслідки сталінської політики суцільної колективізації. Голодомор 1932-1933 рр. сільське господарство України в 1934-1941 рр.

Культурне життя республіки. Народна освіта, ліквідація неписьменності. Вища і середня спеціальна освіта, профтехосвіта. Успіхи науки. Література, театр, музика, культурно-освітня робота. Культ особи Сталіна, деформуючий вплив тоталітарної системи ВКП(б) на ідеологію і культуру. Необґрунтовані масові репресії серед діячів науки і культури. Деформація національного будівництва на Україні.

Запровадження тоталітарного режиму. Питання про шляхи і методи будівництва соціалізму. Монополізація комуністичною партією всіх сфер державного, політичного і культурного життя. Оформлення культу особи Сталіна. Перетворення ВКП(б) в орган сталінської тоталітарної системи, а КП(б)У – в організацію провідників сталінської антинародної політики на Україні. Згорання соціалістичної демократії. Репресії. Політичні процеси 30-х рр., їх оцінка.

Возз'єднання українського народу в єдиній державі. Окупація західноукраїнських земель – ганебний акт міжнародного імперіалізму. Боротьба проти анексії й окупації. Політично-правовий статус Західної України, Північної Буковини, Закарпаття. Революційно-визвольна боротьба в роки окупації. КПЗУ, комуністичні організації Північної Буковини і Закарпаття, діяльність політичних партій. Негативні наслідки культу особи Сталіна. Масові репресії серед керівних діячів і рядових членів КПЗУ і КП Буковини.

Історичні передумови возз'єднання Західної України з Радянською Україною. Рішення народних зборів Західної України. Закони Верховних Рад СРСР і УРСР про возз'єднання Західної України з Радянською Україною.

Возз'єднання Північної Буковини і земель Придунайя з Радянською Україною. Неоднозначність оцінок значення возз'єднання.

Розділ VI

ТЕМА 15. УКРАЇНА В РОКИ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ (1941-1945 РР.).

Україна в планах фашистського рейху. Оборонні бої на Україні. Операція України, німецько-фашистський терористичний режим. Діяльність ОУН-УПА. Всенародна боротьба на тимчасово окупованій території. Загальний наступ Червоної Армії взимку 1942-1943 рр. Визволення Лівобережної України і Донбасу. Битва за Дніпро. Визволення Києва. Корсунь-Шевченківська битва. Визволення Правобережної України. Визволення Одеси. Перемога в Криму. Визволення Західної України і Закарпаття, возз'єднання його з Радянською Україною. Самовіддана праця українського народу в радянському тилу. Вклад України у перемогу.

Розділ VII

ТЕМА 16. УКРАЇНА В РОКИ ВІДБУДОВИ І ДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА (1945-1950 РР.).

Стан економіки України. Мирне будівництво. Посуха і голод 1946 р. Економічні труднощі. Трудові успіхи трудящих України. Підсумки відбудови в 1950-х рр.

Суспільно-політичне життя. Деформуючий вплив адміністративно-тоталітарної системи на становище в республіці. Порушення законності, масові репресії.

Культура, освіта, наука, література в умовах тяжкого тоталітарного режиму.

Україна в другій половині 50-х – середині 80-х рр. XX з'їзд КПРС і викриття культу особи Сталіна, його антинародної політики. Господарське будівництво. Зміни в матеріальному становищі народних мас. Піднесення суспільно-політичного і національно-культурного життя в республіці.

Жовтневий (1964 р.) Пленум ЦК КПРС – політичний переворот в партії і державі. Згорання демократичних процесів. Політичні репресії 1960-1970-х рр. Обмеження суверенітету республік. Асиміляторські процеси. Занепад національно-культурного життя і духовності. Переписи населення 1959, 1970, 1979 рр. і зміни в чисельному, соціальному і національному складі населення. Занепад українського села. Економічна обстановка.

Застій в економічному і культурному житті республіки в умовах диктатури КПРС. Конституція УРСР (1978 р.) і реальна дійсність. Криза суспільно-політичної системи.

Розділ VIII

ТЕМА 17. УКРАЇНА НА ШЛЯХУ СУВЕРЕНІТЕТУ І НЕЗАЛЕЖНОСТІ.

Україна в період перебудови. Зміни в суспільно-політичному житті. Демократія і гласність. Економічна реформа. Труднощі перебудови республіки. Чорнобильська трагедія. Криза політики Комуністичної партії. Верховна Рада (1990 р.), її законодавча діяльність. Заходи по виведенню республіки із загальної кризи.

Нове національне відродження українського народу. Закон про мови.

Декларація про суверенітет України. Провал антиконституційного заколоту в країні і його наслідки. Кінець монополії КПРС. Акт про незалежність України – найважливіший підсумок боротьби прогресивних сил за свободу і незалежність України. Референдум 1 грудня 1991 р. – волевиявлення народу України про незалежність. Суспільно-політичні процеси в Україні в умовах розбудови української національної державності.

ТЕМА 18. УТВЕРДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.

Утвердження національної державності України. Економічний стан держави. Кризові явища в економіці. Ринкові реформи. Аграрна проблема.

Політичне становище. Робота Верховної Ради та Інституту президента України. Конституційний процес. Основні положення Конституції України.

Будівництво Збройних сил. Міжнародне становище України. Відносини з СНД, Росією, Міжнародними організаціями, Європейським союзом, НАТО.

Зміни у культурному житті.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.

Під час вступного екзамену передбачається з'ясування повноти і глибини опанування вступником обсягу навчального матеріалу за даною програмою за наступними критеріями в оцінюванні знань: «допущено», «не допущено».

«Допущено»:

- коли вступник має чіткі знання теоретичних проблем навчальної дисципліни, вільно користується науково-понятійним апаратом, безпомилково визначає хронологічну і регіональну приналежність історичних явищ, дає повну і розгорнуту самостійну відповідь з конкретного питання, спирається в аргументації на сучасну наукову літературу, вміє аналізувати і викривати фальсифікації і спростовує міфологічні уявлення у предметному розумінні;
- коли вступник в цілому засвоїв основні теоретичні засади навчальної дисципліни, правильно відтворює основні причинно-наслідкові зв'язки в історичних процесах періоду нової історії, вміє визначати основні етапи, характеризувати визначні факти, події, явища і особи історичного процесу, а також виказує здатність до часткового самостійного резюмування і аналізу;
- коли вступник в цілому здатний користуватись головними загальними історичними поняттями, спроможний з певною точністю ідентифікувати явища історичного розвитку в новий час, але дає про них фрагментарні, неповні або неточні відомості, обмежується лише фіксуючими загальними характеристиками, не може конкретизувати їх, не робить самостійних узагальнень;

«Не допущено»

- коли вступник не зрозумів наскрізної ідеї навчальної дисципліни та логіки історичного процесу, не вирізняє цивілізаційних і регіональних особливостей, не володіє науковим апаратом дисципліни, не може дати елементарної характеристики конкретних фактів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев Ю.М., Вертегел А.Г., Даниленко В.М. Історія України. Навч. посіб. –К.: Каравела, 2004. - 256 с
2. Багалій Д. І. Нарис історії України :доба натурального господарства. –К.,1994.
3. Борисенко В. Й. Курс української історії з найдавніших часів до XX ст. –К.,1996.
4. Васильчук В. М. Німці в Україні. Історія і сучасність (друга половина XVIII - початок ХХІ ст.). –К., 2004.
5. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. –К.,1995.
6. Винокур О., Трубочанінов С. Давня і середньовічна історія України. –К.,1996.
7. Гарань О. Убити дракона: З історії Руху та нових партій України. –К.,1993.
8. Гончарук П. С. Історія України: Курс лекцій з найдавніших часів до початку ХХ століття. –К., 2005.
9. Гринів О. Збудження України: самоствердження націй після контузії населення: Непретензійні нотатки. –Львів, 2004.
10. Грицак А. Й. Нарис історії України: Формування модерної української нації ХІХ - ХХ ст. –К.,1996.
11. Губарев В. К. Історія України. –Донецьк., 2010.
12. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ ст.: Нариси політичної історії. –К.,1993.
13. Діак І. В. Українська національна ідея: шлях до Великої України. –К., 2005.
14. Дробот І. Трансформація української державносорбницької ідеї (1920-1930-ті роки). –К.,2002.
15. Дністрянський М. С. Україна в політико-географічному вимірі. –Львів,2000.
16. Дыбковский А., Жарын М., Жарын Я. История Польши с древнейших времен до наших дней. –Варшава, 1995.
17. Зашкільняк Л., Крикун М. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. –Львів, 2002.
18. Ісаєвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. –Львів,1996.
19. Історія України ХХ — початку ХХІ століття: [Навч. посібник]/ За заг. ред. В. А. Смолія. –К., 2004.
20. Історія України. Хрестоматія у 2-х частинах: [Навч. посібник]. –К., 2004.
21. Кормич Л. І., Багацький В. В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття: навчальний посібник. –Харків, 2001. –480 с.
22. Колесник І. І. Українська історіографія. ХУІІІ – початок ХХ століття. –К., 2000.
23. Крисаченко В. Українознавство. Хрестоматія-посібник: У 2-х кн. –К.,1996.
24. Кульчицький С. В. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928).–К.,1996.
25. Кубайчук В. Хронологія мовних подій в Україні (зовнішня історія української мови). – К., 2004.
26. Курочкін О. Українці в сім'ї європейській: звичаї, обряди, свята. –К., 2004.
27. Литвин В. М. Україна: поступ історії: [Енциклоп.-довід. вид.]. –К., 2003.
28. Литвин В.М. Політична арена України: дійові особи та виконавці. –К., 2000.
29. Лозко Г. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігійний аспект. — 2-ге вид., стереот. –К., 2004.
30. Лозко Г. Українське народознавство. –2-ге вид., доп. та перероб. –К., 2004.
31. Лукінюк М. В. Обережно: міфи! –К., 2003.
32. Михайлов Б. Петрогліфи Кам'яної Могили: Семантика. Хронологія. Інтерпретація. –К., 2005.
33. От киммерийцев до крымчаков: Народы Крыма с древнейших времен до конца XVIII в. — Симферополь, 2004.

34. Михальчук П.А. Лермінологічний і хронологічний довідник з історії України. –Тернопіль: Підручники і посібники, 2006. –192 с.
35. Максимович М. У пошуках омріяної України: Вибрані українознавчі твори. –К., 2003.
36. Новітня історія України ХХ століття (1900-2000). –К., 2000.
37. Прицак О. Походження Русі: Стародавні скандинавські саги і стара Скандинавія. –Т. 2. –К., 2004.
38. Русяева А. С. Исторические личности эллино-скифской эпохи (культурно-политические контакты и взаимовлияния). –К.; Комсомольск, 2003.
39. Романцов В. О. Українці на одвічних землях (XVIII - початок ХХІ століття). –К., 2004.
40. Саух П. Ю., Маієря О. П., Пилявець Л. Б. та ін. Православ'я: український вимір: [Навч. посібник]. –К., 2004.
41. Табачник Д. Історія української дипломатії: [Навч. посібник]. –К., 2004.
42. Темко Г. Третій Рим: імперія проти України: [Історико-політичний нарис]. –К., 2004.
43. Терещенко Ю. Історія України від найдавніших часів до утвердження незалежної держави: [Навч. посібник]. –К., 2004.
44. Тисяча років української суспільно-політичної думки. -У 9 т.-Т.5.-Кн.1. –К., 2001.
45. Українське питання в Російській імперії (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). –К., 1999.
46. Українське козацтво: Мала енциклопедія. –К., Запоріжжя: Генеза, Прем'єр, 2002. –568 с.
47. Україна і Росія в історичній ретроспективі Нариси: У 3-х т. –К., 2004.
48. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми/ За ред. Л. Зашкільняка. –Львів, 2004.
49. Черкашина Н. К. Історія України від давніх часів до сьогодення. –К., 2005.
50. Шелест П.Ю. “Справжній суд історії ще попереду”. Спогади, щоденники, документи, матеріали. За ред. Манічева. –К., 2003.
51. Яковенко Н. М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. –К., 1997.
52. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної і ранньомодерної України. –К.: Критика, 2005. –584

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Апанович О. М. Збройні сили України першої половини ХVІІІст. –Дніпропетровськ, 2004.
2. Антонович В. Коротка історія козаччини. –К., 1991.
3. Аксютин Ю. В. Хрущевская «оттепель» и общественные настроения в СССР в 1953-1964гг. –М., 2004.
4. Архіви окупації: 1941-1944. –К., 2005.
5. Архів Коша Нової Запорозької Січі: Корпус документів 1734-1775 рр.: У 2-х т. –К., 1998-2000.
6. Аркас М. Історія України-Русі. –К., 1993.
7. Брайчевський М. Ю. Конспект історії України. –К., 1993.
8. Брайчевський М.Ю. Вступ до історичної науки. –К., 1995.
9. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. –К., 1991.
10. Богданов А. П. Княгиня Ольга// Вопросы истории (М.). – 2005. – № 2. –С. 57-72.
11. Бойко О. Д. Нариси з новітньої історії України (1985-1991 рр.): Навч. посібник. –К., 2004.
12. Бодрухін В. М. Українська державність удільної доби (ХІІ—ХІV ст.). –Луганськ, 2002.
13. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953. Кн.1-2. –К., 1994.
14. Безсмертя. Книга-меморіал. –К., 2000.
15. Васильчук В. М. Німці в Україні. Історія і сучасність (друга половина ХVІІІ - початок ХХІ ст.). –К., 2004.
16. Вегеш М. Карпатська Україна: Документи і факти: [Монографія]. –Ужгород, 2004.
17. Викинги и славяне: Ученые, политики, дипломаты о русско-скандинавских отношениях. -СПб., 1998.
18. Велика історія України: У 2-х т. –К., 1993.

19. Вілсон Е. Українці: несподівана нація. –К., 2004. Вівчарик М. М. Українці: від етносу до нації. –К., 2004.
20. Воронянський О. В. Історія України. –Харків, 2007.
21. Голод 1921-1923 років в Україні. Збірник документів і матеріалів. –К., 1993.
22. Голобуцький В. О. Запорізька Січ в останні роки свого існування (1734-1775 рр.). – Дніпропетровськ, 2004.
23. Горобець В. Український Гетьманат та російська дипломатія до і після Переяслава. –К., 2005.
24. Горобець В., Чухліб Т. Незнайоме Кліо: Таємниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба. –К., 2004.
25. Головка М. Л. Суспільно-політичні організації та рухи України в період Другої світової війни 1939-1945 рр.: [Монографія]. –К., 2004.
26. Гетьман Іван Мазепа: Погляд крізь століття/ Упор. В. Недак. –К, 2003.
27. Горобець В., Чухліб Т. Незнайоме Кліо: Таємниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба. –К., 2004.
28. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. –К., 1994.
29. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 тт., 12 кн. –К., 1991-1998.
30. Грушевський М. Твори: У 50-ти т. — Львів, 2003. –Т. 5. –Серія: Історичні студії та розвідні. 1888-1896.
31. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 тт., 12 кн. –К., 1991-1998.
32. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. –К., 1992.
33. Дорошенко Д. І. Нарис історії України: У 2-х кн. –К., 1991.
34. Давня історія України: У 2-х кн. –К., 1994, 1995.
35. Данилюк А, Шляхами України: Етнографічний нарис. –Львів, 2003.
36. Єфименко О. Я. Нарис історії українського народу. –К., 1992.
37. Залізняк Л. Нариси стародавньої історії України. –К., 1994.
38. Історія України (В. Баран та ін.). –Львів, 1998.
39. Історія України (Бойко О. Д.). –К., 1999.
40. Історія українського війська. –Львів, 1992.
41. Історія України ХХ - початку ХХІ століття: [Навч. посібник]/ За заг. ред. В. А. Смолія. –К., 2004.
42. Історія України (Б. Д. Лановик та ін.). –К., 1991.
43. Історія України. Курс лекцій у двох книгах. –К., 1993.
44. Історія України в особах IX-XVII ст. –К., 1993.
45. Історія України в народних думках і піснях. –К., 1993.
46. Історичні постаті України. –Одеса, 1993.
47. Історія України. –Львів, 1996.
48. Історія України в особах. Литовсько-польська доба. –К., 1997.
49. Історія України (За ред. В. А. Смолія). –К., 1997.
50. Історія України. Нове бачення: в 2-х т. –К., 1995, 1996.
51. Історія України. Документи і матеріали. - Укладач Король. –К, 2001.
52. Історія України: Курс лекцій: в 2-х кн. –К., 1991, 1992.
53. Литвин В. Україна в Другій світовій війні (1939-1945). –К., 2004.
54. Литвин В. М. Україна-2004: Події. Документа. Факти: У 3 т. –К., 2005.
55. Мартирологія українських церков: У 4-х т. –Торонто, 1987.
56. Мицик Ю. Гетьман Іван Виговський. –К., 2004.
57. Мордовцев Д. Л. Гайдамаччина: [Історична монографія]. –Дніпропетровськ, 2004.
58. Мороз В. Україна в двадцятому столітті. –Тернопіль, 1992.
59. Наслідки Переяславської Ради 1654 року: [36. статей]. –К., 2004.
60. Огієнко І. (митрополит Іларіон). Богдан Хмельницький. –К., 2004.
61. Обухов В. В. Семён Палий - вождь казацкого народа. –К., 2004.
62. Павленко С. Оточення гетьмана Мазепа: соратники та прибічники. –К., 2004.

63. Павленко С. Іван Мазепа як будівничий української культури. –К., 2005.
64. Сергійчук В. І. Переяславська Рада — трагедія України і програш Європи. –К., 2003.
65. Станіславський В. Запорозька Січ і Річ Посполита: 1686—1699. –К., 2004.
66. Українська революція: Хрестоматія / Упор. С. В. Корновенко, А. Г. Морозов, О. П. Реснт. –Вінниця, 2004.
67. Українки в історії. –К., 2004.
68. Українська державність у XX столітті. –К.,1996.
69. Україна: друга половина XX століття. Нариси історії. –К.,1997.
70. Корновенко С. В., Морозов А. Г., Реснт О. П. Українська революція: [Навч. посібник]. –Вінниця, 2004.
71. Конституційні акти України.1917-1920. Невідомі конституції України. –К.,1992.
72. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. –К.,2002.
73. Крип'якевич І. П. Історія України. –Львів,1990.
74. Крип'якевич І. Історія України. –Львів,1992.
75. Культура і побут населення України (В. І. Наулко). –К.,1993.
76. Культура українського народу. Навчальний посібник. –К.,1994.
77. Котляр М., Кульчицький С. Довідник з історії України. –К.,1996.
78. Павленко Ю., Храмов Ю. Українська державність у 1917-1919 рр.–К.,1995.
79. Павленко С. Іван Мазепа як будівничий української культури. –К., 2005.
80. Петровський В. В., Радченко Л. О., Семененко В. І. Історія України. Неупереджений погляд: факти, міфи, коментарі. –Харків, 2007.
81. Пріцик О. Походження Русі: Стародавні скандинавські саги і стара Скандинавія.–Т.2 – К., 2004.
82. Потильчак О. В. Радянський військовий полон та інтернування в Україні (1939-1945). –К., 2004.
83. Політична історія України. У 6-ти т.-х, 2002-2004.
84. Політична історія України XX століття: У 6-ти т. –К., 2003.
85. Полонська-Василенко Н. Історія України.-Т.1-2.–К.,1995.
86. Реснт О. П. Україна в імперську добу (XIX - початок XX ст.). –К., 2003.
87. Рибалка І. К. Історія України: у 2-х ч.–Харків,1995, 1997.
88. Сивіцький М. Історія польсько-українських конфліктів. — Т. 1, 2. –К., 2005.
89. Село Київської Русі (за матеріалами південно-руських земель). –К., 2003.
90. Сергійчук В. І. Переяславська Рада - трагедія України і програш Європи. –К., 2003.
91. Сергійчук В. Трагедія Волині: Причини й перебіг польсько-українського конфлікту в роки Другої світової війни. –К., 2003.
92. Сухий О. Від русофільства до москвофільства: Російський чинник у громадянській думці та суспільно-політичному житті галицьких українців у XIX столітті. –Львів, 2003.
93. Субтельний О. Україна: історія.–К.,1993.
94. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська державна ідея.–К.,1997.
95. Табачник Д. Історія української дипломатії: [Навч. посібник]. –К., 2004.
96. Таранець В. Арії. Слов'яни. Руси: Походження назв Україна і Русь: [Монографія]. – Одеса, 2004.
97. Терещенко Ю. Історія України від найдавніших часів до утвердження незалежної держави: [Навч. посібник]. –К., 2004.
98. Терещенко Ю. І., Курило В. М. Історія України: у 2-х кн. - К.,1995.
99. Ткаченко А. Российские деятели украинского происхождения: история отношений Украины и России в лицах за 337 лет (1654—1991): [Энциклопед. справочн]. –К., 2005.
100. Толочко П.П. Київська Русь.–К.,1996.
101. Турченко Ф. Т., Панченко П. П.,Тимченко С. М. Новітня історія України (1945-1998 рр.): Підручник для 11 кл. серед. шк. –К., 2001. 264с.
- 102.Таранець В. Арії. Слов'яни. Руси: Походження назв Україна і Русь: [Монографія]. –

- Одеса, 2004.
103. Теплицкий Ю. М. «Запад-Восток» и феномен славянской цивилизации. –К., 2004.
104. Три голодомори в Україні в XX ст.: Голод і сьогодення: [Матеріали міжнар. наук, конф.] –К., 2003.
105. Цвілюк С. А. Трагедія нескореної нації. Політичний і національний терор України в період сталінського тоталітаризму: [Монографія]. –Одеса, 2005.
106. Чухліб Т. В. Гетьмани Правобережної України в історії Центрально-Східної Європи: 1663-1713. –К., 2004.
107. Толочко П. П. Неисповедимы пути Украины. –К., 2004.
108. Чайченко О. О. Українські арії: дослідження родоvodu України. –К., 2003.
109. Чухліб Т. В. Гетьмани Правобережної України в історії Центрально-Східної Європи: 1663-1713. –К., 2004.
110. Чухліб Т. Гетьмани і монархи: Українська держава в міжнародних відносинах 1648-1714 рр. –К.; Нью-Йорк, 2003.
111. Федака С. Д. Політична історія України-Русі доби трансформації Імперії Рюрико-вичів (XII століття). –Ужгород, 2000.
112. Фомин В. В. Варяги и варяжская Русь: К итогам дискуссии по варяжскому вопросу. –М., 2005.
113. Хазарский альманах. –Т. 2. –К; Харьков; М., 2004.
114. Храпунов И. Н. Древняя история Крыма. — 2-е изд., перераб. и доп. –Симферополь, 2005.
115. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI–XVIII століть: У 2-х кн. –К., 2005. –Кн. 2. –Розвинене бароко. Пізнє бароко.
116. Шилов Ю. А. Истоки славянской цивилизации. –К., 2004.
117. Яворницький Д. І. До історії степової України. –Дніпропетровськ, 2004.
118. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної і ранньомодерної України. –К.: Критика, 2005. –584 с.